

URIINIPROOVIDE VÕTMINE

1. Patsiendi ettevalmistamine uriini kogumiseks

- 1.1 Uriini uuringu kvaliteet sõltub patsiendi ettevalmistamisest, proovi võtmisest ja õigeaegsest laborisse toimetamisest. Patsiendile tuleb selgitada proovi võtmise nõudeid. Lisaks on patsiendi infomaterjalid kättesaadavad haigla välisveebis laborikeskuse lehel.
- 1.2 Proovinõuks kasutatakse ainult selleks otstarbeks ettenähtud ühekordset plastist kogumisnõud.
- 1.3 Kui on tegemist mikrobioloogilise uuringuga, siis tuleb kindlasti kasutada vaakumsüsteemi või steriilset (punase korgiga) proovinõud ning hoiduda puudutamast nii nõu kui ka kaane sisepinda.
- 1.4 Üldjuhul peab patsient enne proovi andmist olema söömata ja joomata 8 tundi, et saada kontsentreeritud uriin. Uriini kogumise ja eelmise urineerimise vahe peab olema vähemalt 4-6 tundi.
- 1.5 Käed ja välised suguelundid pestakse ilma seepi ja desinfitseerivaid vahendeid kasutamata puhtaks, kuivatatakse paberrätiga.
- 1.6 Imikutel ja väikelastel võib kasutada kogumiseks uriinikotikest. Eelnevalt tuleb lapse välissuguelundite piirkond puhtaks pesta, seejärel kinnitada kotike ja jälgida 10-15 min jooksul uriini kogunemist.

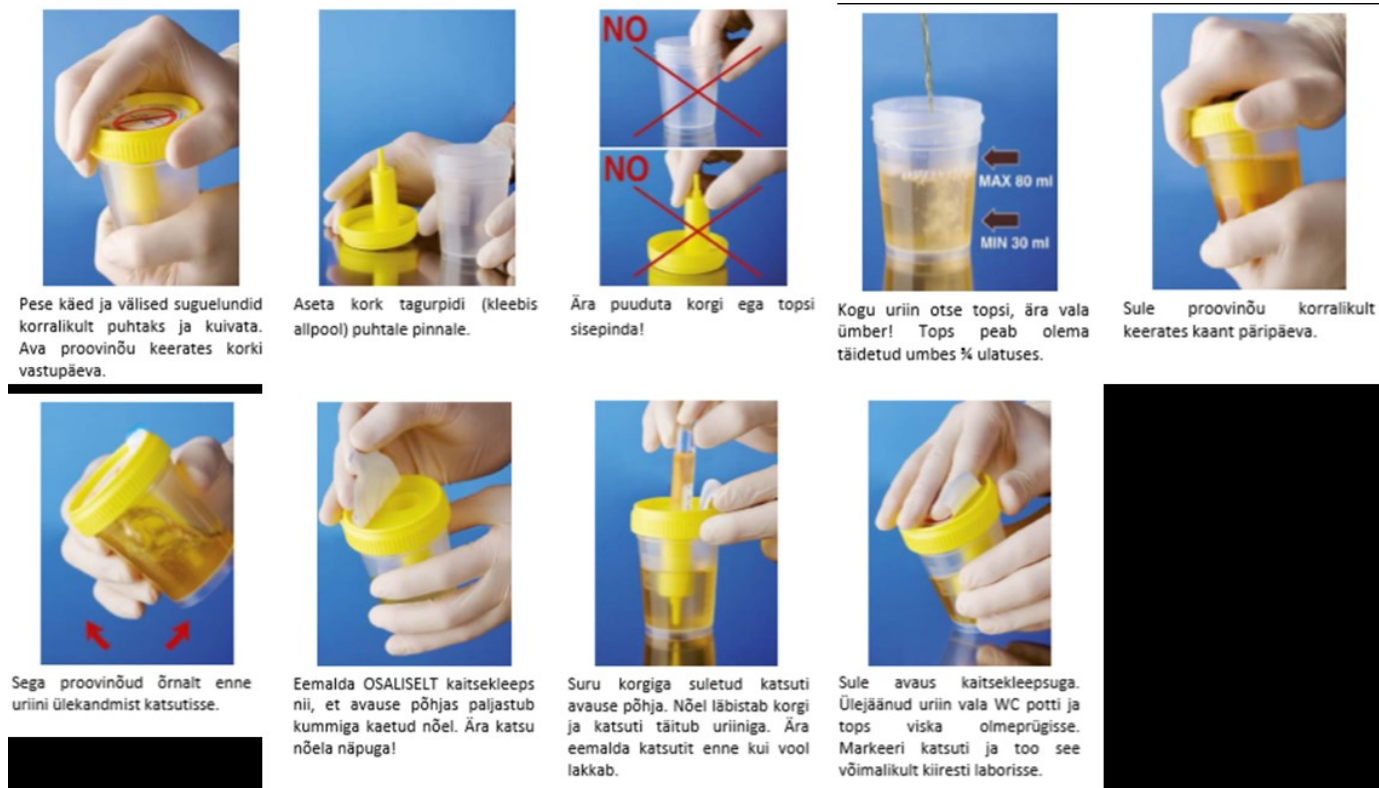
2. Proovinõu markeerimine

- 2.1 Markeeritakse proovinõu (enamasti vaakumkatsuti), mis tuuakse laborisse.
 - Patsiendi nimi;
 - Isikukood;
 - Materjali nimetus – esmasjoa-, keskjoa- ja ööpäevauriin;
 - Proovimaterjali ribakood (URxxxxxxx).
- 2.2 Kui patsient toob ise proovimaterjali on vaja lisada:
 - proovivõtmise kuupäev ja kellaaeg.
 - Ööpäevauriini puhul proovi kogumise algus ja lõpp (kuupäev ja kellaaeg) ning diurees.

3. Uriiniproovide võtmine

- 3.1 Jälgida proovimaterjaliga seotud preanalüütilisi erinõudeid, mis on nähtavad infosüsteemis Protseduurid ja Laborianalüüside preanalüütiliste nõuete koondtabelis (Lisa 12).
- 3.2 **Esmasjoauriin**
 - 3.2.1 Urineerimist alustatakse kohe kogumisnõusse (ca 50 mL).
 - 3.2.2 Seejärel tühjendatakse põis WC potti.
 - 3.2.3 Täita vaakumkatsuti (vt joonis 1).
- 3.3 **Keskjoauriin**
 - 3.3.1 Urineerimist alustatakse WC potti.
 - 3.3.2 Uriinijoa keskmise osa (ca 50 mL) urineeritakse kogumisnõusse.
 - 3.3.3 Põis tühjendatakse WC potti.
 - 3.3.4 Täita vaakumkatsuti (vt joonis 1).
- 3.4 **Ööpäevauriin**
 - 3.4.1 Kasutada spetsiaalset mõõteskaalaga plastnõud (vähemalt 2,5 L mahutavusega).
 - 3.4.2 Kui ööpäevauriinist soovitakse määrata valgustundlikke analüüte tuleb materjali valguse eest kaitsta ja kasutada läbipaistmatut kogumisnõud.
 - 3.4.3 Ettenähtud plastnõusid saab laborist.
 - 3.4.4 Kogumise aega hakatakse lugema pärast seda, kui patsient on tühjendanud põie WC potti (tavaliselt hommikul); järgmisel päeval samal ajal kogutakse uriin viimast korda proovinõusse.
 - 3.4.5 Proovinõud tuleb hoida külmikus 2-8 °C juures ja võtta külmikust välja ainult urineerimise ajaks.

- 3.4.6 Laborisse saata vaakumkatsutis 10 mL uriini (enne nõud hoolikalt segada ja järgida vaakumsüsteemi kasutamise juhiseid).
- 3.4.7 Tellija märkusesse märkida uriini kogumise algus ja lõpp (kuupäev, kellaeg) ja diurees.
- 3.4.8 Laborist saadud kanister tagastada laborisse tühjana.
- 3.5 Hapustatud ööpäevauriin**
- 3.5.1 Katehhoolumiinide, Ca, Mg, P määramiseks
- 3.5.2 Kasutada spetsiaalset mõõteskaalaga plastnõud (vähemalt 2,5 L mahutavusega).
- 3.5.3 Ettenähtud plastnõu koos soolhappega saab laborist ja verevõtukabinettidest.
- 3.5.4 Kogumise aega hakatakse lugema pärast seda, kui patsient on tühjendanud põie WC potti (tavaliselt hommikul); järgmisel päeval samal ajal kogutakse uriin viimast korda proovinõusse.
- 3.5.5 Pärast esimest uriiniportsjonit lisatakse uriini hulka soolhapet (**Söövitav!**).
- 3.5.6 Proovinõud tuleb hoida külmikus 2-8 °C juures ja võtta külmikust välja ainult urineerimise ajaks.
- 3.5.7 Laborisse saata vaakumkatsutis 10 mL uriini (enne nõud hoolikalt segada ja järgida vaakumsüsteemi kasutamise juhiseid).
- 3.5.8 Tellija märkusesse märkida uriini kogumise algus ja lõpp (kuupäev, kellaeg) ja diurees.
- 3.5.9 Laborist saadud kanister tagastada laborisse tühjana.
- 3.6 Kateeteruriin**
- 3.6.1 Pane valmis Luer-tüüpi adapter (või nõel ja nõelahoidja komplekt).
- 3.6.2 Sulge kateetri voolik.
- 3.6.3 Puhasta kateetri proovivõtukoht.
- 3.6.4 Kontrolli, et voolik sisaldaks uriini. Torka proovivõtukoht nõelaga läbi või kasuta Luer-tüüpi adapterit.
- 3.6.5 Suru uriinikatsuti nõelahoidja või Luer-tüüpi adapteri põhja. Hoia uriinikatsutit kuni uriinivool katsutisse lõppeb. Eemalda uriinikatsuti.

Joonis 1. Vaakumsüsteemi kasutamine

4. Proovimaterjalide sidumine

- 4.1 Kõik haiglas võetud proovimaterjalid tuleb siduda korrektse tellimusega.
- 4.2 Patsientide toodud materjalid seob tellimusega Laborikeskuse registratuur.

5. Uriini transport laborisse

5.1 Laborisse tuua uriin vaakumkatsutis.

5.2 Uriin peab laborisse jõudma 2h jooksul, sest toatemperatuuril säilib enamasti lühiajaliselt.

5.3 Kui koheselt ei ole võimalik transportida tuleb hoida külmkapis +4°C juures. Säilivusaja pikkus on näidatud Uuringute preanalüütiliste nõuete koondtabelis (Lisa 12).